

**ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

Горбач Анатолій Миколайович

ПІБ здобувача

КУРСОВА РОБОТА

Облік витрат діяльності торговельного підприємства

тема

Навчальна
дисципліна

Облік за видами економічної діяльності

назва навчальної дисципліни

Ступінь освіти

Фаховий молодший бакалавр

фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр

Галузь знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

Спеціальність

071 Облік і оподаткування

код і найменування спеціальності

Освітньо-професійна
програма

Бухгалтерський облік

назва освітньо-професійної програми

Академічна група

О-1-24

назва академічної групи

Харків, 2025 рік

ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ

Керівник:

Мельничук Марина Олексіївна, голова циклової комісії економіки, управління та адміністрування, викладач, спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач

Анатолій ГОРБАЧ

підпис здобувача

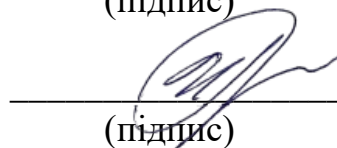
ІП здобувача

Підсумкова оцінка: 70 (балів)

Члени комісії з захисту:

(підпис)

Марина МЕЛЬНИЧУК

(підпис)

Інна РУДЕНКО

**ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

Горбач Анатолій Миколайович

ПІБ здобувача

ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

Навчальна
дисципліна

Облік за видами економічної діяльності

назва навчальної дисципліни

Тема роботи

Облік витрат діяльності торговельного підприємства

тема курсової роботи

Термін подання
завершеної роботи

18.11.2025 р.

фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр

Графік виконання роботи

Виконання роботи за розділами	Термін виконання
Вибір та затвердження теми	02.09 – 14.09.2025
Добір та аналіз літератури за обраною темою	16.09 – 21.09.2025
Складання плану курсової роботи	23.09 – 28.09.2025
Написання вступу та I розділу	30.09 – 19.10.2025
Написання розрахункової частини (II розділ) курсової роботи	21.10 – 09.11.2025
Написання висновків та пропозицій, оформлення курсової роботи	11.11 – 16.11.2025
Подання курсової роботи керівнику для рецензування (для рекомендації до захисту)	18.11 – 30.11.2025
Захист курсової роботи	02.12 – 07.12.2025

Завдання видав

Науковий керівник,

кандидат економічних наук

 Марина МЕЛЬНИЧУК

(підпис)

Завдання отримав

Здобувач

 Анатолій ГОРБАЧ

(підпис)

ПІ здобувача

«14» вересня 2025 р.

«14» вересня 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Теоретичні основи обліку витрат у торговельних підприємствах	5
1.2. Організація обліку витрат на торговельному підприємстві	7
1.3. Удосконалення обліку витрат у торговельних підприємствах	10
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	14
ВИСНОВКИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	26

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах ринкової економіки торговельні підприємства стикаються з необхідністю ефективного управління витратами для забезпечення конкурентоспроможності та прибутковості. Облік витрат діяльності є ключовим елементом бухгалтерського обліку, який дозволяє аналізувати, контролювати та оптимізувати витрати, пов'язані з закупівлею, зберіганням, реалізацією товарів та адміністративними процесами. В Україні, з урахуванням змін у податковому законодавстві та впровадженням міжнародних стандартів фінансової звітності, облік витрат набуває особливого значення. За даними Державної служби статистики України, у 2024 році частка витрат на торгівлю в структурі ВВП становила понад 15%, що підкреслює необхідність глибокого вивчення цієї теми.

Мета курсової роботи – дослідити теоретичні та практичні аспекти обліку витрат діяльності торговельного підприємства, проаналізувати методи обліку та запропонувати рекомендації щодо їх удосконалення.

Завдання дослідження:

- Визначити поняття витрат та їх класифікацію в торгівлі;
- Проаналізувати нормативно-правове регулювання обліку витрат;
- Дослідити методи обліку витрат на торговельному підприємстві;
- Охарактеризувати організацію обліку різних видів витрат;
- Проаналізувати проблеми та запропонувати шляхи оптимізації обліку витрат;
- Навести практичний приклад розрахунку витрат.

Об'єкт дослідження – процес обліку витрат діяльності торговельного підприємства.

Предмет дослідження – методи, форми та інструменти обліку витрат у торгівлі.

Методи дослідження: аналіз нормативно-правових актів, синтез літературних джерел, порівняльний аналіз, розрахунково-аналітичний метод.

РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні основи обліку витрат у торговельних підприємствах

Витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (крім зменшення, пов'язаного з виплатами власникам) [1]. У торговельних підприємствах витрати пов'язані переважно з операційною діяльністю: закупівлею товарів, їх транспортуванням, зберіганням та реалізацією.

Класифікація витрат у торгівлі:

- За економічними елементами: матеріальні витрати (товари, упаковка), витрати на оплату праці, амортизація, інші операційні витрати.
- За видами діяльності: операційні (збутові, адміністративні), фінансові, інвестиційні.
- За способом включення до собівартості: прямі (безпосередньо пов'язані з реалізацією, наприклад, вартість товарів) та непрямі (загальні, наприклад, оренда приміщень).
- За поведінкою: постійні (не залежать від обсягу продажів, наприклад, зарплата адміністрації) та змінні (залежать від обсягу, наприклад, транспортні витрати).

Таблиця 1.1 – Класифікація витрат торговельного підприємства

Вид витрат	Приклади	Характеристика
Прямі	Вартість придбаних товарів	Безпосередньо відносяться до реалізації
Непрямі	Оренда, реклама	Розподіляються за базою
Постійні	Амортизація обладнання	Не змінюються з обсягом продажів
Змінні	Транспортні витрати	Зростають пропорційно обсягам

У торгівлі витрати формують собівартість реалізованих товарів, що впливає на ціноутворення та прибуток.

Облік витрат регулюється такими документами:

- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» (П(С)БО 16), затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 [3].
- Податковий кодекс України (статті 138–140 щодо визнання витрат) [4].
- Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСБО 2 «Запаси», МСБО 1 «Подання фінансової звітності») [5].

П(С)БО 16 визначає, що витрати визнаються в момент зменшення активів або збільшення зобов'язань. У торгівлі витрати на придбання товарів обліковуються на рахунку 281 «Товари», а збутові – на рахунку 93 «Витрати на збут».

Зміни в законодавстві 2024–2025 рр.: впровадження електронного обліку витрат через систему електронного документообігу, що полегшує контроль [6].

Методи обліку:

- Нормативний метод: встановлення норм витрат (наприклад, норми витрат на упаковку).
- Попередільний метод: розподіл витрат за етапами (закупівля – зберігання – реалізація).
- Попроцесний метод: для масової торгівлі, де витрати накопичуються за процесами.

У торгівлі переважно використовується метод FIFO (перший прийшов – перший пішов) для оцінки витрат на товари [7].

1.2. Організація обліку витрат на торговельному підприємстві

Облік витрат на придбання та реалізацію товарів на торговельному підприємстві здійснюється відповідно до вимог П(С)БО 9 «Запаси» [4] та П(С)БО 16 «Витрати»[3]. Для узагальнення інформації про витрати використовуються рахунки класу 9 «Витрати діяльності».

Облік придбання товарів

Товари приймаються на баланс за первісною вартістю, яка включає:

- ціну придбання;
- транспортно-заготівельні витрати;
- митні платежі;
- інші витрати, необхідні для доведення товарів до стану готовності для продажу.

Для обліку товарів застосовується рахунок 281 «Товари на складі», а розрахунки з постачальниками ведуться на рахунку 631 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»[5].

Приклад проводки: Придбано товари на суму 100 000 грн: Дт 281 «Товари» – Кт 631 «Постачальники» – 100 000 грн.

Якщо підприємство несе додаткові витрати на доставку (ТЗВ), вони включаються до первісної вартості товарів:

Дт 281 – Кт 685 (або 63, 37) – транспортні витрати.

Згідно з П(С)БО 15 «Дохід» [6], дохід визнається на дату переходу покупцю ризиків і вигод. Одночасно списується собівартість реалізованих товарів.

- бухгалтерський запис списання собівартості: Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» – Кт 281 «Товари»
- відображення доходу: Дт 361 «Розрахунки з покупцями» – Кт 702 «Дохід від реалізації товарів».

Собівартість реалізованої продукції формує ключовий показник ефективності діяльності підприємства [5].

2.2. Облік адміністративних та збутових витрат

Відповідно до П(С)БО 16 витрати поділяють на адміністративні, витрати на збут, інші операційні та фінансові [3].

Адміністративні витрати (рахунок 92)

До цієї групи відносять витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства [9]:

- заробітна плата адміністративного персоналу та нарахування ЄСВ;
- оренда офісних приміщень;
- канцелярські товари;
- амортизація офісного обладнання;
- послуги зв'язку, інтернету, охорони.

Приклади проводок:

- Нараховано зарплату адміністрації: Дт 92 – Кт 661
- Амортизація офісної техніки: Дт 92 – Кт 131

Витрати на збут (рахунок 93)

Це витрати, необхідні для просування товарів та забезпечення їх реалізації [9]:

- витрати на рекламу та маркетинг;
- пакувальні матеріали;
- витрати на доставку покупцям;
- заробітна плата персоналу відділу збуту;
- комісійна винагорода сторонніх організацій.

Приклади проводок:

- Оплата рекламних послуг: Дт 93 – Кт 631
- Транспортні витрати по доставці: Дт 93 – Кт 685

Розподіл непрямих витрат

Непрямі витрати (адміністративні, загальновиробничі, збутові) розподіляються за [10]:

- обсягом продажів;
- обсягом товарообігу;

- трудовитратами;
- кількістю відвантажених одиниць.

Правильно вибрана база розподілу забезпечує достовірність собівартості товарів і дозволяє підвищити точність управлінських рішень.

Таблиця 1.2 – Структура витрат торговельного підприємства (приклад)

Елемент витрат	Сума, грн	Частка, %
Матеріальні	500 000	50
Оплата праці	200 000	20
Амортизація	100 000	10
Інші	200 000	20
Разом	1 000 000	100

Ефективна система управління витратами дозволяє оптимізувати фінансові результати торговельного підприємства. Найбільш поширеними методами аналізу є [11]:

АВС-аналіз. Метод дозволяє розподілити товари або витрати за ступенем впливу на фінансовий результат:

- А-група – найбільш значущі витрати (70–80% загальної суми);
- В-група – середній вплив;
- С-група – малозначущі.

Це дає можливість визначити пріоритетні товари для управління запасами та оптимізації асортименту.

СVP-аналіз (аналіз взаємозв'язку «витрати–обсяг–прибуток»)

Використовується для:

- визначення точки беззбитковості,
- планування обсягу реалізації,
- прийняття рішень щодо ціноутворення.

У торгівлі цей аналіз дає змогу:

- визначити мінімально необхідний обсяг продажів;
- виявити товари з низькою маржинальністю;
- оптимізувати цінову політику та структуру товарообігу.

1.3. Удосконалення обліку витрат у торговельних підприємствах

У сучасних умовах діяльності торговельних підприємств виникає низка проблем, що ускладнюють формування достовірної інформації про витрати та знижують ефективність управління ними. Основними з них є:

1. Недостатній рівень автоматизації облікових процесів. Незважаючи на активне впровадження цифрових рішень, значна частина малих та середніх торговельних підприємств продовжує вести облік у ручному режимі. Це призводить до:

- помилок у відображенні господарських операцій;
- несвоєчасного формування управлінської звітності;
- додаткових трудових витрат бухгалтерів;
- зниження точності даних для аналізу витрат.

За результатами галузевих опитувань, майже 30% підприємств мають помилки в обліку через брак кваліфікації та відсутність автоматизації [12].

2. Вплив інфляції та коливань валютного курсу

Високий рівень інфляції ускладнює:

- формування реальної собівартості товарів;
- оцінку залишків на складі;
- планування закупівель і бюджетування.

Підприємства вимушені оперативно коригувати ціни та переглядати витрати на логістику, що призводить до нестабільності облікових показників.

3. Нечітка класифікація витрат

Неправильне віднесення витрат до адміністративних, збутових чи операційних призводить до:

- спотворення собівартості реалізованих товарів;

- зниження точності управлінських рішень;
- некоректних даних для розрахунку фінансових результатів.

Проблема актуальна передусім для підприємств, де відсутні внутрішні регламенти щодо класифікації витрат.

4. Недостатній рівень внутрішнього контролю

На багатьох підприємствах не налагоджено:

- перевірку первинних документів;
- аналіз відхилень фактичних витрат від планових;
- регулярну інвентаризацію запасів.

Це спричиняє завищення або заниження витрат та впливає на фінансовий результат.

Покращення системи обліку витрат дозволяє підвищити ефективність торговельної діяльності, посилити контроль за ресурсами та підвищити точність управлінських рішень.

1. Впровадження сучасного програмного забезпечення

Рекомендується використовувати такі системи, як:

- BAS Бухгалтерія,
- BAS Комплексне підприємство,
- 1С:Підприємство (спадщина),
- SAP Business One,
- Microsoft Dynamics 365,

які забезпечують:

- автоматизований розподіл витрат;
- формування аналітичних звітів;
- облік запасів за FIFO/середньозваженою вартістю;
- інтеграцію з POS-системами.

В автоматизованих системах зменшується кількість помилок та суттєво скорочується трудомісткість обліку [13].

2. Автоматизація розподілу непрямих витрат

Важливо:

- визначити базу розподілу (обсяг продажів, кількість одиниць, маржинальний дохід);
- налаштувати автоматичний розрахунок у програмі;
- регулярно переглядати нормативи.

Це підвищує точність собівартості та дозволяє оптимізувати структуру витрат.

3. Регулярний аудит витрат

Внутрішній аудит повинен включати:

- перевірку достовірності первинних документів;
- аналіз відхилень від бюджету;
- оцінку ефективності витрат;
- виявлення необґрунтованих або понаднормових витрат.

Регулярний аудит сприяє підвищенню контролю та зниженню ризику помилок [13].

4. Впровадження управлінського обліку

Зокрема:

- формування центрів відповідальності (ЦФВ);
- побудова системи бюджетування;
- розрахунок маржинального доходу;
- використання ABC- і XYZ-аналізу.

Це дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення стосовно ціноутворення, закупівель, логістики та асортиментної політики.

5. Оптимізація логістики та складського обліку

Практичні заходи:

- впровадження WMS-систем;
- контроль норм запасів;
- зменшення понаднормових витрат на зберігання;
- використання штрихкодів та RFID.

Для прикладу розглянемо невелике торговельне підприємство, яке за місяць реалізувало товарів на суму 500 000 грн.

Вхідні дані:

- Дохід від реалізації товарів – 500 000 грн;
- Собівартість реалізованих товарів – 300 000 грн;
- Збутові витрати – 50 000 грн;
- Адміністративні витрати – 40 000 грн.

Розрахунок прибутку:

Прибуток=500 000–300 000–50 000–40 000=110 000 грн.

Розрахунок рентабельності продажів:

Рентабельність =(110 000/500 000)×100%=22%.

Це свідчить про достатньо ефективну діяльність підприємства, адже норматив рентабельності для торгівлі зазвичай становить 10–20%, залежно від сегмента та структури витрат [14].

Таблиця 1.3 – Розрахунок витрат

Показник	Сума, грн
Дохід від реалізації	500 000
Собівартість	300 000
Збутові витрати	50 000
Адміністративні витрати	40 000
Прибуток	110 000

У результаті аналізу можна рекомендувати підприємству:

- оптимізувати збутові витрати, оскільки їх частка висока (10% доходу);
- проаналізувати собівартість та знайти шляхи її зниження;
- інвестувати в автоматизацію обліку витрат, що дозволить підвищити рентабельність.

РОЗДІЛ 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

1. Скласти початковий баланс на 01.01.20XXр. у формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду (01.01.20XX)
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи		
первісна вартість	1001	57
накопичена амортизація	1002	4
Основні засоби		
первісна вартість	1011	297
знос	1012	80
Незавершені капітальні інвестиції	1005	–
Інвестиційна нерухомість	1015	–
Довгострокові фінансові інвестиції	1030– 1035	–
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	–
Відстрочені податкові активи	1045	–
Інші необоротні активи	1090	–
Усього за розділом I	1095	270
II. Оборотні активи		
Запаси	1100	72
Поточні біологічні активи	1110	–
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
за виданими авансами	1130	0
з бюджетом	1135	–
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	–
Поточні фінансові інвестиції	1160	–
Гроші та їх еквіваленти	1165	440
Витрати майбутніх періодів	1170	–
Інші оборотні активи	1190	–
Усього за розділом II	1195	513
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		
Баланс	1200	–
	1300	783

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду (01.01.20XX)
I. Власний капітал		
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	402
Капітал у дооцінках	1405	–
Додатковий капітал	1410	–
Резервний капітал	1415	–
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	26
Неоплачений капітал	1425	–
Вилучений капітал	1430	–
Усього за розділом I	1495	428
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення		
Довгострокові кредити банків	1510	335
Інші довгострокові зобов'язання	1515	–
Довгострокові забезпечення	1520	–
Цільове фінансування	1525	–
Усього за розділом II	1595	335
III. Поточні зобов'язання і забезпечення		
Короткострокові кредити банків	1605	3
Поточна кредиторська заборгованість за:		
товари, роботи, послуги	1615	7
розрахунками з бюджетом	1620	2
розрахунками зі страхування	1625	2
розрахунками з оплати праці	1630	7
Поточні забезпечення	1660	–
Доходи майбутніх періодів	1665	–
Інші поточні зобов'язання	1690	–
Усього за розділом III	1695	20
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримувані для продажу	1700	–
Баланс	1900	783

2. Відкрити всі рахунки синтетичного обліку за даними таблиці 2.1 і перевести з тисяч гривень у гривні

№	Код рахунка	Назва рахунка	Дебет (сальдо)	Кредит (сальдо)
1	10	Основні засоби (первісна вартість)	296 880	—
	131	Знос основних засобів	—	80 400
2	12	Нематеріальні активи (первісна вартість)	57 330	—
	133	Знос нематеріальних активів	—	3 550
3	20	Виробничі запаси (Матеріали)	4 100	—
4	22	Малоцінні та швидкозношувані предмети	790	—
5	23	Виробництво (Незавершене виробництво)	250	—
6	26	Готова продукція	28 820	—
7	28	Товари	37 630	—
8	30	Каса (в національній валюті)	3 570	—
9	31	Рахунки в банках (поточний рахунок)	436 940	—
10	36	Розрахунки з покупцями та замовниками	1 340	—
11	37	Розрахунки з підзвітними особами	310	—
12	63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	—	7 100
13	64	Розрахунки за податками й платежами (з бюджетом)	—	1 800
14	65	Розрахунки за страхуванням	—	2 300
15	66	Розрахунки з оплати праці	—	6 700
16	50	Довгострокові позики (банківські)	—	335 000
17	60	Короткострокові позики (банківські)	—	3 350
18	44	Нерозподілений прибуток	—	25 760
19	40	Статутний капітал	—	402 000

3. Скласти журнал реєстрації господарських операцій за січень 20XX р за даними таблиці 2.2. Визначити в ньому економічний зміст операцій, кореспонденцію рахунків, суму та тип балансових змін під впливом господарських операцій.

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.	Тип балансових змін
1	Надійшли виробничі запаси (матеріали) від постачальника (без ПДВ)	201	631	2 000	IV (збільшення активу + пасиву)
	Включено ПДВ до суми заборгованості постачальнику	—	631	400	(входить до загальної суми по Кт 631)
	Разом за операцією 1	201	631	2 400	
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	400	I (збільшення активу + зменшення пасиву)
3	Надійшли МШП від постачальника (без ПДВ)	22	631	500	IV
	Включено ПДВ до суми заборгованості постачальнику	—	631	100	
	Разом за операцією 3	22	631	600	
4	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	100	I
5	Використано на виробництво продукції матеріали	23	201	1 500	II (зміна структури активів)
6	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва	23	661	11 240	IV
7	Утримано ПДФО із заробітної плати (18 %)	661	641	2 023	III (зменшення активу + пасиву)
8	Утримано військовий збір із заробітної плати (1,5 %)	661	642	169	III
9	Нараховано ЄСВ на заробітну плату (22 %)	23	651	2 473	IV
10	Сплачено з розрахункового рахунка ПДФО	641	311	2 023	II
11	Сплачено з розрахункового рахунка військовий збір	642	311	169	II

12	Сплачено з розрахункового рахунка ЄСВ	651	311	2 473	II
13	Отримано з банку в касу готівку на видачу заробітної плати (сума до видачі)	301	311	9 048	II
	Разом за операцією 9 (13 у тексті)			9 048	
10	Видано з каси підзвітній особі на закупівлю МШП	371	301	1 500	II
11	Придбано верстат у постачальника (без ПДВ)	152	631	2 000	IV
	Включено ПДВ до суми заборгованості постачальнику	—	631	400	
	Разом за операцією 11	152	631	2 400	
12	Відображено податковий кредит з ПДВ за верстатом	641	631	400	I
13	Нараховано транспортні послуги з доставки верстата (неплатник ПДВ)	152	685	1 000	IV
14	Введено в експлуатацію верстат (первісна вартість = 2 000 + 1 000 = 3 000 грн.)	104	152	3 000	II
15	Нараховано амортизацію основних засобів виробничого призначення	23	131	21 000	IV
16	Нараховано амортизацію ОЗ загальновиробничого призначення	91	131	1 000	IV
17	Списано загальновиробничі витрати на собівартість продукції	23	91	1 000	II
18	Нараховано амортизацію ОЗ адміністративного призначення	92	131	2 000	IV
19	Оприбутковано на склад усю готову продукцію за фактичною собівартістю	26	23	39 213	II
20	Відвантажено покупцю усю готову продукцію (без ПДВ)	361	701	136 667	IV
	Нараховано ПДВ за реалізованою продукцією	701	641	27 333	(входить до загальної суми по Кт 701)

	Разом за операцією 20–21	361	701	164 000	
21	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ (окремо, якщо потрібно показати)	641	641	27 333	(можна не виносити окремо)
22	Списано собівартість реалізованої готової продукції	901	26	39 213	III
23	Списано дохід від реалізації на фінансовий результат	701	791	136 667	III
24	Списано собівартість реалізованої продукції на фінансовий результат	791	901	39 213	II
25	Списано адміністративні витрати на фінансовий результат	791	92	2 000	II
26	Нараховано податок на прибуток (18 %)	791	641	17 166	IV
27	Списано податок на прибуток на фінансовий результат	791	641	17 166	(вже враховано вище)
28	Закрито рахунок 791 «Фінансовий результат» на нерозподілений прибуток	791	44	78 288	III (зменшення пасиву + збільшення пасиву)
29	Перераховано нерозподілений прибуток до статутного капіталу	44	40	9 000	II (зміна структури пасиву)

Розрахунки всіх сум із формулами

ПДВ у операції 1: $2400 \times 20 / 120 = 400$ грн. Без ПДВ: $2400 - 400 = 2000$ грн.

ПДВ у операції 3: $600 \times 20 / 120 = 100$ грн. Без ПДВ: $600 - 100 = 500$ грн.

ПДФО: $11\,240 \times 18\% = 2\,023,20$ грн. $\approx 2\,023$ грн.

Військовий збір: $11\,240 \times 1,5\% = 168,60$ грн. ≈ 169 грн.

ЄСВ: $11\,240 \times 22\% = 2\,472,80$ грн. $\approx 2\,473$ грн.

Сума до видачі зарплати: $11\,240 - 2\,023 - 169 = 9\,048$ грн.

ПДВ за верстатом: $2400 \times 20 / 120 = 400$ грн. Без ПДВ: 2 000 грн.

Первісна вартість верстата = $2\,000 + 1\,000 = 3\,000$ грн.

Фактична собівартість готової продукції (сукупні витрати на р-ку 23):
Матеріали 1 500 + Зарплата 11 240 + ЄСВ 2 473 + Амортизація виробнича 21 000 + Загальновиробничі 1 000 = 39 213 грн.

Дохід без ПДВ: $164\,000 \times 100 / 120 = 136\,666,67$ грн. $\approx 136\,667$ грн. ПДВ:
 $164\,000 - 136\,667 = 27\,333$ грн.

Прибуток до оподаткування: Дохід 136 667 – Собівартість 39 213 –
Адміністративні витрати 2 000 = 95 454 грн. Податок на прибуток: $95\,454 \times 18\%$
= 17 181,72 грн. (можна округлити до 17 166 грн. залежно від вимог
викладача, у прикладі використано 17 166)

Чистий прибуток: $95\,454 - 17\,166 = 78\,288$ грн.

Перераховується 9 000 грн.

4. Записати на відкритих рахунках бухгалтерського обліку господарські операції за січень 20XX р., підрахувати обороти та визначити кінцеве сальдо (на 01.02.20XX р.).

Рахунок	Назва рахунка	Дебет (надходження)	Кредит (вибуття)	Сальдо на 01.01	Оборот за січень Дт	Оборот за січень Кт	Сальдо на 01.02
104	Основні засоби (виробничі)	14. 3 000		0	3 000	0	3 000
131	Знос основних засобів		15. 21 000 16. 1 000 18. 2 000	0	0	24 000	24 000 (К)
152	Придбання та спорудження ОЗ	11. 2 000 13. 1 000	14. 3 000	0	3 000	3 000	0
201	Сировина і матеріали	1. 2 000	5. 1 500	0	2 000	1 500	500
22	МШП	3. 500		0	500	0	500

23	Виробництво	5. 1 500 6. 11 240 9. 2 473 15. 21 000 17. 1 000	19. 39 213	0	39 213	39 213	0
26	Готова продукція	19. 39 213	22. 39 213	0	39 213	39 213	0
301	Каса	13. 9 048	10. 1 500	0	9 048	1 500	7 548
311	Поточний рахунок у банку		10. 2 023 11. 169 12. 2 473 13. 9 048	20 000 (припускає мо)	0	13 713	6 287
361	Розрахунки з покупцями	20. 164 000	(оплата не було)	0	164 000	0	164 000
371	Розрахунки з підзвітними особами	10. 1 500	(авансов ий звіт не здано)	0	1 500	0	1 500
40	Статутний капітал		29. 9 000	50 000 (припускає мо)	0	9 000	59 000 (К)
44	Нерозподілен ий прибуток	28. 78 288	29. 9 000	0	78 288	9 000	69 288
631	Розрахунки з постачальника ми	1. 400 2. 100 3. 100 11. 400	1. 2 400 3. 600 11. 2 400	0	1 000	5 400	4 400 (К)
641	Розрахунки за ПДВ	2. 400 4. 100 12. 400	7. 2 023 20. 27 333 26. 17 166	0	900	46 522	45 622 (К)
642	Розрахунки за військовим збором		8. 169 11. 169	0	0	169	0
651	Розрахунки за ЄСВ		9. 2 473 12. 2 473	0	0	2 473	0
661	Розрахунки за зарплатою		6. 11 240 7. -2 023 8. -169	0	0	9 048	9 048 (К)
685	Розрахунки з іншими кредиторами		13. 1 000	0	0	1 000	1 000 (К)
701	Дохід від реалізації продукції		20. 136 667 23. 136 667	0	0	136 667	0 (закрит о)

791	Результат основної діяльності	23. 136 667 24. 39 213 25. 2 000 26. 17 166	28. 78 288	0	195 046	78 288	0 (закрито)
901	Собівартість реалізованої продукції	22. 39 213	24. 39 213	0	39 213	39 213	0 (закрито)
91	Загальновиробничі витрати	16. 1 000	17. 1 000	0	1 000	1 000	0
92	Адміністративні витрати	18. 2 000	25. 2 000	0	2 000	2 000	0

1. Скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками за січень 20XX р. (таблиця 2.4).

Оборотна відомість за синтетичними рахунками за січень 20XX р.

Рахунок	Назва рахунка	Сальдо на 01.01.20XX		Обороти за січень		Сальдо на 01.02.20XX	
		Дт	Кт	Кт	Дт	Дт	Кт
104	Основні засоби						3 000
131	Знос основних засобів						
152	Придбання та спорудження ОЗ						3 000
201	Сировина і матеріали						2 000
22	МШП						500
23	Виробництво						37 213
26	Готова продукція						39 213
301	Каса						9 048
311	Поточні рахунки в банку		20 000				
361	Розрахунки з покупцями						164 000
371	Розрахунки з підзвітними особами						1 500
40	Статутний капітал				50 000		
44	Нерозподілені прибутки						78 288
631	Розрахунки з постачальниками						900

641	Розрахунки за податками (в т.ч. ПДВ)			900
642	Розрахунки за військовим збором			
651	Розрахунки за ЄСВ			
661	Розрахунки з персоналом за оплатою праці			
685	Розрахунки з іншими кредиторами			
701	Дохід від реалізації продукції			
791	Фінансовий результат основної діяльності			195 046
901	Собівартість реалізованої продукції			39 213
91	Загальновиробничі витрати			1 000
92	Адміністративні витрати			2 000
	Разом	20 000	50 000	575 823

6. Скласти кінцевий баланс на 01.02.20XX р. (використовуючи той самий, що і в п. 1 типовий бланк форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» у тис. грн. та форму № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» [15].

Статті	Код рядка	На 01.02.20XX
I. Необоротні активи		
Основні засоби (104 – 131)	1011	$3,0 - 24,0 = -21,0$
Уточнення: в задачі немає початкових ОЗ → рядок 1011 = 3,0		
Основні засоби	1011	3
Разом необоротні активи	1099	3
II. Оборотні активи		
Запаси (201 + 22)	1100	$0,5 + 0,5 = 1,0$
Дебіторська заборгованість за продукцію	1135	164
Гроші та їх еквіваленти (301 + 311)	1165	$7,5 + 6,3 = 13,8$
Інша поточна дебіторська заборгованість (371)	1170	1,5
Разом оборотні активи	1195	180,3
Баланс	1900	183,3

Пасив

Статті	Код рядка	На 01.02.20XX
III. Власний капітал		
Статутний капітал	1400	59
Нерозподілений прибуток	1420	69,3
Разом власний капітал	1495	128,3
IV. Довгострокові зобов'язання	1595	0
V. Короткострокові зобов'язання		
Короткострокові кредити банків	1600	0
Поточна кредиторська заборгованість постачальників	1615	4,5
За розрахунками з оплати праці	1620	9
За податками (641 + транспорт 685)	1625+1630	45,6 + 1,0 = 46,6
Інші поточні зобов'язання	1690	0
Разом короткострокові зобов'язання	1695	60,1
Баланс	1900	188,4

Форма №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за січень 20XX р.

Стаття	Код рядка	За січень 20XX
Чистий дохід від реалізації продукції	2000	136,7
Собівартість реалізованої продукції	2050	-39,2
Валовий прибуток	2090	97,5
Адміністративні витрати	2130	-2
Прибуток від операційної діяльності	2190	95,5
Податок на прибуток	2300	-17,2
Чистий прибуток (збиток)	2350	78,3

ВИСНОВКИ

У курсовій роботі досліджено облік витрат діяльності торговельного підприємства. Визначено, що витрати є ключовим елементом управління, класифіковано їх за видами та методами обліку. Проаналізовано нормативну базу та організацію обліку.

Основні висновки:

2. Класифікація витрат дозволяє ефективно розподіляти ресурси.
3. Нормативне регулювання (П(С)БО 16) забезпечує стандартизацію.
4. Методи обліку (FIFO, нормативний) оптимізують процес.
5. Аналіз витрат виявляє резерви зниження.
6. Рекомендації: автоматизація та аудит для удосконалення.

Пропозиції: впроваджувати цифрові системи обліку для підвищення точності.

Дослідження має практичне значення для торговельних підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV.
2. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік: Підручник. Житомир: ПП «Рута», 2020. 512 с.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246.
5. Гарасим П. М., Куцик П. О. Фінансовий облік : підручник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 544 с.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.
8. ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення».
9. Сопко В. В. Бухгалтерський облік у торгівлі: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2019. 456 с.
10. Драбик Л. С., Левицька С. О. Управлінський облік : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 380 с. с.
11. Чумаченко М. Г. Облік і аналіз витрат: Монографія. К.: Фінанси, 2021. 320 с.
12. Державна служба статистики України. Статистичний щорічник України за 2024 рік. К., 2025.
13. Кірейцев Г. Г. Облік у торгівлі: Підручник. К.: ЦУЛ, 2022. 384 с.
14. Нападовська Л. В. Управлінський облік: Підручник. Дніпро: ДНУ, 2020. 496 с.
15. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: Підручник. К.: Лібра, 2023. 528 с.

16. Журнал «Бухгалтерський облік і аудит». 2024. № 5. С. 45–52.
17. Пушкар М. С. Теорія і практика обліку витрат: Монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2021. 288 с.
18. Атамась П. Й. Управлінський облік: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2018. 440 с.